

ATT SKRIVA EN ESSÄ I HISTORIA

PLAN – PLAN – PLAN – PLAN – PLAN - PLAN

VARFÖR ÄR EN PLAN SÅ VIKTIG?

1. De argument du skall använda i din essä syns tydligare om du skapar en plan
2. Dina argument testas i planen så du kan se om de är övertygande eller ej
3. En plan gör dina idéer och tankar mer synliga
4. Du kan se om den information, den fakta du har räcker för att svara på frågan
5. Din plan ger en översikt av essän – du samlar fakta i korta stycken
6. Planen förhindrar misstag, rena felaktigheter och upprepningar
7. Planen kommer innebära att det blir enklare att skriva din essä – och det kommer gå snabbare
  - a. Planen gör att du kan koncentrera dig på att uttrycka dina idéer
  - b. Planen hjälper dig att strukturera/disponera din essä – du kan se vad du har skrivit och vad du planerar att ta upp därefter
8. Ju mer van du blir då det gäller att skapa en plan – ju bättre blir dina essäer

ESSÄ SOM SKRIVS I KLASSRUMMET

Att klart kunna uttrycka sina tankar är en mycket viktig egenskap. Ett sätt att skapa denna tydlighet är att sätta av några minuter och fundera över hur du skall planera din essä. En del elever skriver hela essäer med blyerts för att kunna göra mindre korrigeringar innan de skriver om dem med bläck. Detta är tack och lov sällsynt, men det finns tyvärr andra exempel på dålig användning av den tid du har till ditt förfogande. Här är ett annat exempel:

Varför ägde den industriella revolutionen först rum i England?

Plan	Konstitution Riskvilligt kapital Råvaror Teknik Arbetskraft Goda kommunikationer
-------------	---

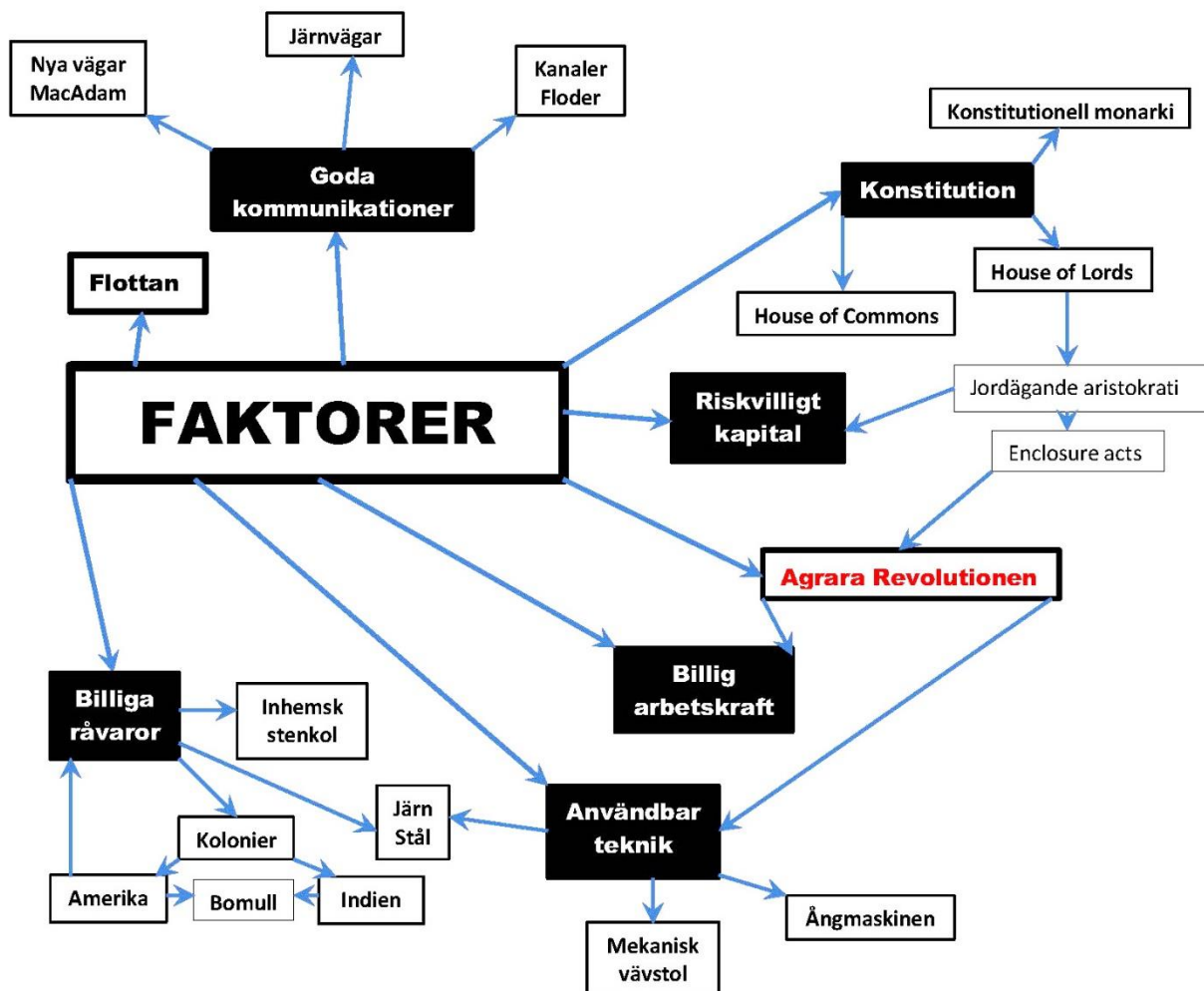
Detta är inte en plan utan mer en lista över några viktiga punkter som eleven avser att ta upp i essän. Det faktum att den här eleven känner till dessa punkter gör informationen och den s.k. planen irrelevant, om inte eleven i fråga tror att han/hon kommer glömma dessa punkter under de närmaste minuterna. Värre är att detta är ett slöseri med dyrbar tid. Ännu värre blir det om dessa punkter används som disposition – dvs. punkterna avgör essäns struktur.

Vad är det som är så allvarligt? Är inte dessa punkter bra?

Planen med punkterna ovan är inte konstruktiv. Den kommer ge essän en narrativ struktur (som en uppslagsbok) utan den information som behövs för att essän skall bli mer analytisk.

Här är en annan plan för samma fråga:

Varför ägde den industriella revolutionen först rum i England?

FÖRDELAR MED DENNA TYP AV VISUELL PLAN

1. **Det ger essän en tydlig struktur.** När planen är klar kan du visualisera utseendet på hela essän. Huvudorden representerar stycken. Detaljer läggs till de olika huvudorden för att stödja argumenten, men de kommer inte påverka essänstrukturen. Om du kommer på andra viktiga punkter så kan de läggas till medan du skriver essän, du lägger dem i din plan så att de kommer till användning på rätt plats i din essä. Du kan numrera dem så du ser i vilken ordning de skall användas.
2. **Det är ett bra hjälpmedel för minnet.** Under utarbetandet av en plan kommer du sannolikt att komma ihåg ett antal viktiga punkter, detaljer och idéer. Planen gör det möjligt att få ner dessa punkter, dessa detaljer och idéer innan skrivandet tar över och du glömmer bort dem.
3. Planen skall inte bestå av några ord överst på en sida. De skall skrivas på ett kladdpapper. Pappret har gott om utrymme och planen kan konsulteras när som helst utan att du behöver gå tillbaka i texten och försöka finna en plats där du kan skriva in nya detaljer och idéer.
4. Visuella anteckningar fungerar inte för alla. Då kan en linjär plan vara att föredra så länge du lämnar utrymme för att utveckla idéer. Det är också bra om du numrerar dina viktiga punkter och detaljer så att din plan är flexibel, precis som en visuell plan.
5. När du har väl utarbetat en plan så är du bättre förberedd att skriva din inledning som ger essän en grundton till det som följer därefter...

PLANERA, PLANERA, PLANERA! En plan som du skriver ned de första 5–10 minuterna på ett kladdpapper är mödan värd. Den kommer med stor sannolikhet bidra till en bättre disposition (struktur), ett bättre flyt och ett bättre innehåll i essän.